WASHINGTON D C20540

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го КВІТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 6, 1985 No. 66. VOL. XCII

„О, дзвони радісні, гудіть, Надію лийте в юні груди...”

Д-р П. Потічний назначений професором в Китаї

Джерзі Сити, Н. Дж. — Як інформує тижневик „Новий Шлях” з 30-го березня ц.р., д-р Петро Й. Потічний професор політичних наук МекМастерського університету в Гемилтоні, Онт., назначений професором-консультором Гейльонґджіянґського університету в Китайській Народній Республіці.

Проф. д-р П. Потічний

Президент Харбінського університету, професор Лю Ганг, у своєму листі висловив надію, що назначення д-ра Потічного допоможе розвинути кращі контакти, дружбу і співпрацю поміж обома університетами.

Д-р Потічний, експерт у ділянці совєтської і східньо европейської політики, працює в МекМастерському університеті вже від 1964 року. Він очолює міждепартаментальний комітет студій комунізму і Східньої Европи, від імени якого організовує щорічні наукові симпозіюми і конференції на різні теми, в тому й про Україну.

Він відвідував Китай в 1979 і 1984 роках, де виголосив доповіді й брав участь у семінарах щодо різних аспектів совєтської політики та студій в Канаді і інших країнах Заходу. Під час першої візити в Китаї він нав'язав контакт з університетом Фудан у Шанхаї, що опісля привело до тісної співпраці поміж МекМастерським і Фуданським університетами.

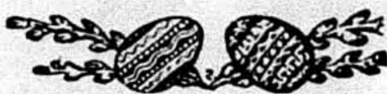
У Гейльонґджіянґському університеті існує активна дослідна програма в ділянці російських і совєтських студій. Один із важливих проєктів цієї програми, це праця над українсько-китайським словником. Канадський Інститут Українських Студій піддержує цей проєкт. З ним пов'язаний теж і проф. Потічний.

Д-р Потічний, який є теж професором в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, вважає, що такі міжнародні контакти й науковий обмін сприяють співпраці і взаємопошані поміж науковцями різних країн. За його заходами вже декілька китайських знавців СССР відвідало Канаду й МекМастерський університет.

Д-р Потічний є членом багатьох наукових асоціяцій і в минулому був секретарем-скарбником та президентом Канадської Асоціяції Славістів. Автор і редактор 20 книжок і монографій, він є теж дійсним членом НТШ, УВАН в Канаді і Польського Інституту при університеті МекҐілл в Монтреалі.

О. Олесь

Готові будьмо! Близько час,
Коли святі церковні дзвони
Благовістять нам сонця схід
І сколихнуть усі кордони.

Готові будьмо! Це не сон:
Я бачу натовпи великі,
Обіти, сльози на очах,
І теплі стиски рук і крики.

О, дзвони радісні, гудіть,
Надію лийте в юні груди...
Дивіться: в натовпі — Христос,
Дивіться: люди — знову люди.

ПРЕЗИДЕНТ Р. РЕҐЕН ЗАПРОПОНУВАВ НОВИЙ ПЛЯН

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен запропонував новий плян замирення в Нікараґуа, який передбачає припинення боїв між урядовими військами прокомуністичних сандіністів і антикомуністичними повстанцями підтримуваними матеріяльно і політично З'єднаними Стейтами Америки, згляднотеперішньою Адміністрацією і започаткування переговорів трьох сторін — ЗСА, Нікараґуа і повстанців.

Очевидно Президент ЗСА, звернення якого передавали в четвер, 4-го квітня ц.р., усі крайового засягу телевізійні станції, не хоче зрезиґнувати із заплянованої допомоги повстанцям в сумі 14 мільйонів долярів, на що не хоче погодитись контрольована демократами Палата Репрезентантів і проти чого виступають ліберальні републіканці. Дехто закидає Президентові, що його нібито мировий плян був подуманий тільки для цього, щоб Конґрес звільнив названу суму допомоги „борцям за свободу”, як дуже часто називає Р. Реґен нікараґуанських антикомуністів.

Політичні спостерігачі відмічують при тому факт, що президент Р. Реґен мабуть покористувався практикою сальвадорського президента Хозе Наполеона Дуарте і запропонував, щоб посередником у переговорах були ієрархи Римо-Католицької Церкви в Нікараґуа. Такий плян, на думку Р. Реґена, забезпечив би кордони ЗСА на півдні і дозволив би на поширення демократичних свобід на усі країни Центральної Америки. „Ми не відвернемось спиною до антикомуністичних повстанців не зважаючи на те, якою буде реакція обидвох палат Конґресу, бо справа Нікараґуа є справою крайової безпеки ЗСА і це врешті повинні зрозуміти противники пляну допомоги для повстанців”, — заявив Р. Реґен в дуже рішучий спосіб, домагаючись при тому виведення усіх чужих військових дорадників з Нікараґуа і припинення антиамериканської і комуністичної пропаганди в Центральній Америці.

Речники сандіністів урядово ще не відкинули плян президента Р. Реґена, але поодинокі високі урядовці кабінету нікараґуанського „президента” Данієля Ортеґи заявили, що „плян американських імперіялістів повторює ті самі заялозені фрази і тому немає потреби над ним застановлятися”.

В СВІТІ

УРЯДОВІ КОЛА У ВАШІНҐТОНІ повідомляють, що секретар торгівлі Малколм Болдридж має незабаром відвідати Китай, Совєтський Союз і Індію, для розмов в справі торговельних відносин з тими трьома потугами. В Москві він має зустрітися з міністром закордонної торгівлі Ніколаєм Патолічевим та взяти участь у сесії совєтсько-американської торговельної комісії. В Китаї Болдридж конферуватиме з міністром закордонних справ і торгівлі, Женг Туобіном, а після того відвідає Індію.

СОВЄТСЬКІ РЕЧНИКИ відмовляються від всяких коментарів у справі евентуальної зустрічі на вершинах між президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим. Вони навіть не бажають розмовляти про реакцію американської преси й інших засобів масової інформації після отримання листа від Ґорбачова і реакцію у Вашінґтоні з того приводу. Совєтські засоби масової інформації взагалі не згадують про цю справу, хоч багато громадян довідуються про це із закордонних передач, зокрема передач „Голосу Америки” „Радіо Свобода” і „Вільна Европа” та Ватиканського радіо.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Японії Сінтаро Абе заявив кореспондентам, що Японія не погодиться на те, щоб З'єднані Стейти Америки вживали нуклеарну зброю в обороні Японії, якщо вона буде заатакована тільки конвенційною зброєю. Ця заява міністра була рівночасно відповіддю на запит комуністичних послів, які ставили таке питання у парляменті під час дебат над справою оборонного бюджету. В лютому ц.р., японський прем'єр-міністер Ясуґіро Накасоне заявив в інтерв'ю з кореспондентом одної газети, що Японія дозволить ЗСА охороняти її нуклеарною зброєю у випадку нападу на неї. Дотепер Японія цілком залежна від оборони ЗСА, бо її збройні сили є такі малі, що вони не були б спроможні ставити спротив будь-якому напасникові.

ДЕМОКРАТИЧНА КОРЕЙСЬКА партія (ДКП) з'єдналася з Новою корейською демократичною партією (НКДП), яку підтримує лідер опозиції Кім Де-янг і корейський дисидент Кім Янг-сам. Об'єднана партія матиме разом 106 на усіх 276 членів парляменту і тоді, у спілці з іншими дрібними політичними партіями, може протиставитись 148 голосам урядуючої партії президента Чун Ду Гвана.

СОВЄТСЬКЕ АҐЕНТСТВО ТАСС гостро скритикувало четверте видання брошури видане Пентаґоном про „Совєтську військову силу” і надпродукцію нуклеарної стратегічної зброї. В інформації ТАСС говориться, що „метою перевидання брошури і нових контроверсійних заяв секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера є переконати Конґрес про потребу збільшення видатків на військові цілі”. Найбільше обурення у совєтських речників викликала заява Вайнберґера, що СССР вже віддавна випробовує свою космічну зброю і рівночасно веде пропаґандивну кампанію проти такої ж американської зброї.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД, взявши до уваги американські погрози і заяви речників Конґресу про потребу спеціяльного закону, який регулював би торговельні відносини між З'єднаними Стейтами Амерки і Японією, вислав до Вашінґтону свого представника Рейсі Тесіму, який є спеціялістом від економічних справ і одним із заступників міністра закордонних справ в японському уряді. Він має за завдання домовитись про експорт японських товарів до ЗСА й імпорт американських до Японії, щоб таким чином обминути так званої „торговельної війни” між обидвома країнами.

ГАЗЕТА „КРАСНЯ ЗВЄЗДА”, орган совєтських збройних сил, вже вдруге виступила з критикою головного командування совєтських військових частин у Східній Німеччині. Під особливий „обстріл” попав командир батальйону підполковник С. Плаксін, який, згідно з опінією газети, толерував брак дисципліни серед старшин і вояків й не зголошував цієї справи своїм зверхникам. Такий закид, кажуть західні військові спостерігачі, є дуже серйозним і Плаксіна напевно замінять іншим старшиною в короткому часі. Статті в „Красной Звездє” були написані після того, як совєтські вояки застрелили у Східній Німеччині американського майора Артура Ніколсона.

КИТАЙ МІНЯЄ ПОЛІТИКУ У ВІДНОШЕННІ ДО СССР

Пекін, КНР. — Агентство Юнайтед Пресс Інтернешенел інформує з Пекіну, що лідери Китайської Народної Республіки правдоподібно будуть міняти свою політику у відношенні до Совєтського Союзу і шукатимуть в майбутньому способів для розв'язки напружених відносин між обидвома країнами.

Політичні спостерігачі здогадуються, що причиною змін у китайському Політбюро є приязні заяви нового генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова і його розмова з речниками КНР після похоронів Константина Черненка. Властиво сам М. Ґорбачов й інші совєтські лідери присвятили найбільше часу і уваги китайській делеґації і відбули з нею не куртуазійну коротку, а довшу розмову з участю майже усіх членів совєтського Політбюра.

Речник китайського міністерства закордонних справ Ма Юзен відмовився під час пресової конференції підтвердити поголоски, що Китай більше не вимагатиме від СССР виведення своїх військ з Афганістану, припинення підтримки В'єтнаму в його окупаційній політиці в Камбоджі і зменшення прикордонних військ на китайсько-совєтському кордоні, як передумови для відновлення переговорів і встановлення дружньої співпраці між Пекіном і Москвою. Західні дипломати і кореспонденти здогадуються, що поминення цих вимог у розмові з кореспондентами і досить стриманий тон китайських речників на адресу совєтського керівництва, чого раніше не було, вказує на політичні зміни і „потепління” у відносинах між КНР і СССР.

Відповідаючи на запитання кореспондентів чи ці три вимоги все ще становлять передумову для поліпшення китайсько-совєтських відносин, згаданий речник міністерства сказав, що він не компетентний відповідати на такі скомпліковані питання і тому волівби, щоб кореспонденти запитали про це у самого міністра закордонних справ. „Ми свідомі труднощів, які все ще існують між КНР і Совєтським Союзом, — заявив Ма Юзен, — але при добрій волі обидвох сторін і потягненні СССР, можна буде полагодити і осунути спірні справи”.

Заступник прем'єра КНР і Лі Пенг передбачав минулого тижня поліпшення відносин між Китаєм і СССР, а він був тим, який очолював китайську делеґацію на похорони К. Черненка і розмовляв в „чотири очі” з М. Ґорбачовим. В наступному тижні повинні розпочатися в Москві китайсько-совєтські розмови, а також вже є заповіджена поїздка першого заступника прем'єр-міністра КНР Яо Їліна до СССР в червні ц.р., де він підпише договір про збільшення торговельної виміни між КНР і СССР. Також китайська преса й інші засоби масової інформації почали знову більше інформувати китайців про відносини у комуно-московській імперії.

У Києві відбулося „Шевченківське свято братерства”

Київ. — Київська газета „Радянська Україна” помістила у числі з 10-го березня ц.р., коротеньку замітку РАТАУ п.з. „Шевченківське свято братерства”. Правда, коротка інформація прикрашена досить великим двоколонковим портретом поета, який займає більше місця як самий текст, але не про це йдеться, бо ціль замітки була інша, а саме ще зайвий раз показати читачеві згаданої газети і українській спільноті Шевченка інтернаціоналіста, творча спадщина якого „стала надбанням всього прогресивного людства”.

В інформації говориться, що до Києва „міста над Дніпром з'їхалися майстри слова з Москви і Ленінграда, братніх республік СССР соціялістичних країн” і тим самим започаткували Шевченківське літературно-мистецьке свято „В сім'ї вольній, новій”.

„У будинку-музеї Т.Г. Шевченка, — пише далі згадана газета, — письменники ознайомилися з експозицією, яка розповідає про життя і творчість співця братерства народів. Чуттям духового єднання були пройняті зустрічі гостей столиці України з студентами і викладачами Київського державного університету... Йшла мова про нерозривний зв'язок національних літератур, про популярність Кобзаря, твори якого перекладені на сто мов світу, вийшли мільйонними тиражами в Совєтському Союзі”.

І далі: „діячі літератури і мистецтва поклали квіти до пам'ятника... В. І. Леніну, монумента на честь Великої Жовтневої соціялістичної революції, а також на могилу Невідомого солдата в парку Вічної слави. А потім мабуть здогадалися і „квіти лягли до підніжжя пам'ятників Т.Г. Шевченку і О.С. Пушкіну”.

Ось так „вшановують” режимники Т. Шевченка в Україні і навіть не соромляться автохтонів, того народу з якого вийшов і для якого творив великий поет і пророк.

Відкриють пам'ятник українцям в Єрусалимі

Джерзі Сити, Н. Дж. — У понеділок, 13-го травня ц.р. в Єрусалимі на Горі Сіон відбудеться відкриття пам'ятника українцям — жертвам совєтського та нацистського терору.

Уфундував цей пам'ятник Юрій Диба. Товариство Єврейсько-Українських Зв'язків, що його очолює Яків Сусленський, займалось справами спорудження пам'ятника, як рівнож бере участь у підготовці відкриття його.

Товариство закликає українців у вільному світі прибути до Ізраїля на день відкриття цього пам'ятника.

В Канаді проходить мандрівна виставка Я. Гніздовського

Барнабі, Британська Колюмбія. — Мистецька галерія Барнабі, яка вже від 1973 року цікавиться дереворізами мистця Якова Гніздовського, заініціювала тепер мандрівну виставку його творів із збірки, яка постійно знаходиться в мистецькій галерії у Барнабі, Британська Колюмбія.

Мандрівна виставка, яка охоплює 24 дереворізи відбулася у місяцях січні-лютому цього року в Досон Крік, у лютому і березні в Смитерс, а в квітні вібувається в Мерітт — усі ці місцевості знаходяться в Британській Колюмбії.

В липні-серпні ця сама виставка буде показана в музеї Медисин Гет в Альберті, а відтак в серпні, вересні, жовтні, грудні і січні ще у двох містах Британської Колюмбії — у Ліллует, Вілліямс Лейк — і у Форт Смит, що знаходиться в північнозахідній території.

Появився 5-ий том книжки „В обороні віри”

Торонто. — Братство св. Володимира при українській православній катедральній громаді св. Володимира в Торонто повідомляє, що заходами Братства та Клюбу пенсіонерів при цьому товаристві, вийшла книга „В обороні віри” том 5-ий, 509 сторінок, з нагоди Ювілею тисячоліття Хрищення України. Книжка видана на гарному папері містить в собі 52 світлини і вже появилася в книгарнях в Торонто. Ціна книги 12 дол., а пересилка 2 дол.

Головним редактором книги є проф. Михайло О. Муха, обкладинка роботи інж. Петра Петренка. Мовним редактором є Іван Монастирський, коректором Карпо Роговський.

Крім цієї книги Братство має на продаж слідуючі книжки: „В обороні віри” — том 1-ий, 2-ий, 3-ій і 4-ий в ціні 2 дол. кожний; „Зібрані твори” О. Стефановича в ціні 3 дол.; „Пропам'ятна книга проф. І. Власовського” в ціні 3 дол.

Управа Братства просить усіх зацікавлених в набутті згаданих книжок, писати замовлення, тільки чеками або поштовими переказами на адресу: St. Volodymyr Ukrainian Orthodox Brotherhood, 404, Bathurst St., Toronto, Ont., M5T 2S6, Canada.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц заявив, що Америка „мусить бути приготована реаґувати проти тероризму відповідними активними діями”. В тому сенсі треба розуміти пересторогу, яку американський Уряд публічно висказав на адресу полк. Муаммара Каддафі, голови лівійського уряду. В цій пересторозі сказано, що ЗСА уважатиме його вповні відповідальним за будь-які кривди зроблені американцям чи за знищення американських посілостей закордоном. Шулц також перестеріг Іран, що іранський уряд є вповні відповідальний за долю п'ятьох американців, які були схоплені ісламськими фундаменталістами в Ливані.

КОМІСІЯ МІЖНАРОДНИХ СПРАВ Палати Репрезентантів апробувала закон про допомогу іншим країнам в сумі 14,5 більйона долярів, включаючи в цій сумі 5 мільйонів долярів на мілітарну допомогу антикомуністичним повстанцям в Камбоджі. Конґресмен Стівен Дж. Соляж, демократ з Бруклину, який недавно відвідав Південносхідню Азію і який є автором цього законопроєкту, заявив, що в'єтнамці не мають наміру вивакувати свої війська з Камбоджі. Цей законопроєкт іде тепер під голосування цілої Палати Репрезентантів.

СССР має намір збільшити еміґрацію жидів

Вашінґтон. — У вівторок, 2-го квітня, пресове аґентство ЮПІ передало з Єрусалиму, що в найближчий час Совєтський Союз дозволить еміґрувати 280 жидівським родинам.

Того ж дня директор Крайової конференції на захист совєтських жидів Джеррі Ґудман сказав в інтерв'ю газеті „Ню Йорк Таймс”, що московська організація ОВІР, яка займається справами виїзду за кордон, „викликала кілька десятків жидівських родин і запропонувала їм наново подати заяви на отримання виїзних віз”. Серед цих родин, сказав Дж. Ґудман, були і такі, яким уже декілька разів відмовляли в праві на виїзд. Деяким викликаним в ОВІР сказали, що їх справи розглядаються.

Як вважає Ґудман, існує багато фактів, які свідчать, що СССР може знову дозволити бажаючим виїхати з країни. Поперше, Совєтський Союз хоче поліпшити відносини із ЗСА напередодні очікуваної зустрічі президента Роналда Реґена і нового генсека Міхаїла Ґорбачова. Подруге, в травні починаються совєтсько-американські торговельні переговори. Американську делеґацію на них очолить секретар Департаменту торгівлі

(Закінчення на стор. 4)

ВЕЛИКОДНІ ПОНЕДІЛКИ

У Великодні понеділки, за новим і старим стилем Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода” будуть закриті. Щоденник в ці дні не друкуватиметься.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Авторитет Президента

Роналд Реґен виграв кампанію з Конґресом, яка тривала більше року: вона стосувалася запропонованої Реґеном продукції нової удосконаленої далекосяжної ракети типу МХ, яка в лету розгалужується на 10 окремих ракет з атомовими „головками", які поцілюють акуратно в намічені цілі. Сенат схвалив був півтори більйона долярів на продукцію перших 21 таких ракет (Реґен хоче 100 ракет МХ до 1990 року) 55 голосами проти 45. Палата Репрезентантів, де демократи мають більшість в першому голосуванні схвалила внесок Президента у принципі 219 голосами проти 216, у другому й остаточному голосуванні, що стосувалося вже призначення суми півтори більйона долярів на цю ціль у бюджеті на найближчий рік, 217 конґресменів голосували „за" і 210 „проти". 61 демократ відмовилися голосувати згідно з партійною приналежністю і партійною дисципліною та підтримали Президента. Зате 224 республіканські конґресмени голосували разом з демократичними опонентами. Арґументи „за" і „проти" були різні, проте остаточно переміг арґумент Президента, що скріплення американського збройного арсеналу тією ракетою скріпить шанси успіху в Женевських переговорах про припинення переґонів у зброєнні. Те саме твердив голова американської делеґації у Женеві Макс Кампелман, якого Реґен викликав із Женеви для зізнання на конґресовій Комісії військових справ. Президента Реґена підтримали теж своїми заявами колишній президент Джералд Форд і його державний секретар Генрі Кіссінджер.

Кремлівські володарі глузували з Реґена, що його арґумент, що ракета типу МХ потрібна для закріплення миру, нісенітний, бо як, мовляв, зброя може служити мирові. Большевицька аґітація проти цієї ракети неграмотна і демагогічна. По нинішній день актуальною є староримська правда „Коли хочеш миру — готуйся до війни". Вона особливо актуальна в сучасній ситуації, коли червона Москва розуміє тільки один арґумент, арґумент сили. Вернулися большевики до переговорів про зброю до Женеви тільки тому, що їх залякало енерґійне дозброювання, що його від більше чотирьох років веде Роналд Реґен. Він, Реґен, мав повну рацію, коли у своїх стараннях, щоби приєднати опозиційних демократів для того свого пляну, заявив був, що совєтські делеґати в Женеві мусять побачити з'єднаний двопартійний фронт позаду свого Президента, — мусять побачити, що у справах миру і безпеки існує в Америці єдність. До перемоги Реґена в справі ракети типу МХ причинилося безглузде і дикунське вбивство совєтським вояком у Східньому Берліні американського майора Артура Ніколсона, як „шпигуна". Американські законодатці ще раз переконалися, з ким Америка має діло: з режимом, який не визнає найпримітивніших правил етики і моралі у міжнародних відносинах і для яких всі засоби добрі, які ведуть до єдиної цілі — угроблення вільного світу.

Проте, здається, найістотнішою причиною, чому Роналд Реґен виграв ту кампанію за ракету типу МХ була його персональна величезна популярність. Ця популярність знайшла в минулому тижні нові докази: коли президент Реґен прибув до Ню Йорку і промовляв у залі біржі до представників світу фінансів, промислу і торгівлі, та відтіль поїхав до Сан-Джонс — університету і промовляв до кількох тисяч студентської молоді, скрізь приймали його з таким ентузіязмом, як рідко коли будь-якого його попередника, хіба тільки Д.Д. Айзенгавера.

Навіть сенатор Едвард Кеннеді, один із найбільш лівих лібералів у Конґресі, признав в минулому тижні, що Роналд Реґен „відбудував повагу президентури З'єднаних Стейтів". Йому, Реґенові, також інколи вихопиться якась фраза, яку неприхильні йому засоби інформації підхоплюють та поширюють у його некорисць, що примушує урядового пресового секретаря Білого Дому з'ясовувати й вигладжувати. Але це буває надзвичайно рідко. Роналд Реґен — це державний муж, який дуже обережний в своїх виступах назверх і має подивугідне вичуття, що можна і чого не можна говорити на прилюдних форумах. Він не цурається непопулярних речей у своїй внутрішній та закордонній політиці, він послідовний у своїй ворожості супроти московського большевизму та міжнародного комунізму, а коли він злагіднює тон супроти Москви, то це тактика, а не зміна політики. Це знають у Москві і його там ненавидять, але ввесь вільний світ його за це шанує і визнає в ньому свого лідера. Коли в минулому тижні навіть Бельгія рішила таки прийняти на свою територію частину американських ракет типу Першинга, хоч вона довго вагалася, то тільки тому, що ввесь організований західній світ підтримує політику Реґена: зберігати мир почерез силу.

Володимир Душник

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ — МІЖ МОЛОТОМ І КОВАДЛОМ

Від деякого часу кружляють чутки про евентуальне поліпшення відносин між червоним Китаєм і Совєтським Союзом, а це у зв'язку з плянованою зустрічею цього місяця Міхаїла Горбачова та заступника прем'єра Китаю Лі Пенгом.

На цю тему написав цікаву статтю у „Ню Йорк Таймсі" Фред Ворнер Ніл, екзекутивний віцепрезидент Американського комітету в справі порозуміння між Сходом і Заходом, який недавно відбув поїздку до Китаю і мав зустрічі і дискусії з найвищими членами китайського уряду в Китаї.

Під час дискусій виявилося, що в офіційних колах Пекіну є нескритий песимізм що до китайсько-совєтських і американсько-совєтських відносин. Ніхто в Пекіні не думає, що наближення до Москви можливе, чи навіть побажане, хоч деяка поправа може наступити з огляду на заключення нового торговельного договору.

Китайці характеризують совєтську закордонну політику як продовження царської політики, яку вони уважають як поважну загрозу. Пекін — не боїться прямого нападу на Китай, але в нього побоювання щодо повільного опанування південнозахідньої Азії Совєтським Союзом.

На перешкоді до наближення між Москвою і Пекіном, на думку китайського уряду в Пекіні, є такі проблеми: зосередження совєтських військ на китайському кордоні; совєтська піддержка в'єтнамських мілітарних операцій в Камбоджі та совєтська окупація Афганістану.

Представники пекінського уряду не бачать великих можливостей для переборення тих перешкод; щобільше, вони сподіваються навіть значного погіршення, бо Кремль стурбований новими економічними реформами, які можуть скомплікувати кремлівські пляни до дальшого проникання Азії.

Пекін переконаний, що чим гірші є відносини між Москвою і Вашінґтоном, тим кращі вигляди на зближення між Вашінґтоном і Пекіном. Китайські провідники не вірять у „тіснішу" співпрацю між ЗСА і СССР, але вони затривожені можливістю погіршення совєтсько-американських відносин, що може привести до нуклеарного зудару.

Питання ідеології не входили в програму дискусій, як теж не було натяку на китайські атомові продукції. Китайці приймають становище президента Реґена в питанні „стратегічної вищости" Москви і тому вони цілком слушно піддержують президента Реґена в його атомовій програмі.

Щодо Тайвану, червоний уряд в Пекіні сподівається розв'язати це питання „мирним шляхом", і готовий прийняти капіталістичну систему та навіть окремі незалежні збройні сили Тайвану. Одначе китайський уряд невдоволений з того, що Америка продає модерну зброю Тайванові і вважає, що продовжування цієї політики може вплинути на погіршення відносин між Пекіном і Вашінґтоном.

Немає найменшого сумніву, що Пекін мріє і плянує як здобути Тайван. Якщо Америка не дозволить Пекінові забрати Тайван, червоний Китай евентуально може з тим погодитися, або старатися „поправити" свої відносини з Москвою.

Щоб цього не сталося, Америка мусить провадити дуже обережну й розумну політику, щоб задержати „статус кво" і не допустити до зближення й тіснішої співпраці між Пекіном і Москвою.

Андрій Качор

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ

Енциклопедія Українознавства, у виданні Наукового Т-ва ім. Шевченка в Европі — це один із тих великих здобутків, що приносять честь українській культурі та всім українцям у вільному світі, бо це наявний вияв зрілого народу.

Одначе, за щоденними турботами, ми, сірі громадяни, навіть не усвідомляємо собі, яка це велика і відповідальна праця та скільки треба людських зусиль, щоб це діло гідно завершити.

Про цю працю постійно інформує українську громаду неперіодичний бюлетень Акції-С, що його видає Наукове товариство ім. Шевченка в Европі. Досі таких бюлетенів під назвою „Вісті із Сарселю" появилося 26 чисел. Я хочу звернути увагу на число 24, де подано дуже багато цікавого матеріялу для сучасного читача і для майбутнього історика про те, які успіхи, а рівночасно і які клопоти мають редактори ЕУ, зокрема проф. В. Кубійович, як головний редактор видання та адміністратори, зокрема д-р А. Фіголь, як головний адміністратор із видаванням цього найбільш потрібного та репрезентативного твору, що йому на ім'я „Енциклопедія Українознавства".

Як знаємо, перед 30-ти роками був задум видати одномову, на 800 сторінок друку, „Загальну Енциклопедію Українознавства", на взір Української Загальної Енциклопедії (Книга Знання) зиданої у Львові в 1932 році. Реалізуючи цей задум в 1949-1952 роках, треба було видати три томи цієї праці на 1,230 сторінках друку. Цей твір, хто його має, цей знає, що це незаступимий підручник українознавства у формі цілої низки наукових статтей і розвідок із усіх ділянок українознавства в найширшому значенні цього слова. Працювали над цим твором кілька десятків наших найкращих науковців, фахівців до поодиноких ділянок українознавчих предметів, під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича.

Після появи таких перших трьох томів ЕУ, зараз же виринула нова думка, що нам конче треба мати ще і гаслову, тобто словникову, енциклопедію, яка допомогла б нашим науковцям, публіцистам, редакторам, студентам і всім культурним діячам у їхній праці в ділянці українознавства, знайти потрібну відомість, про особу, чи подію, на таку чи іншу букву. І таку гаслову ЕУ почали видавати, цей сам гурт ідейних українських науковців. Вони заплянували видати 10 томів ЕУ - 2. У міжчасі Український Народний Союз у ЗСА, сам зфінансував два томи ЕУ - І, англійською мовою, чим здобув собі почесне місце серед меценатів української культури.

У розгарі цієї великої праці над ЕУ-2, зовсім несподівано і непередбачено впали на видавців енциклопедії нові фінансові труднощі, що їх спричинила господарська криза в цілому світі, інфляція і девальвація американського доляра та небувала дорожнеча в Західній Німеччині і у Франції, де приміщується ціла „кузня" і „виробничий варстат" цього важливого діла.

У цій ситуації вже сама посвята цієї невеликої групи ентузіястів, гарячих патріотів, не вистачала. Треба було знову звернутися до української громади в діяспорі за фінансовою допомогою. З тою метою д-р В. Кубійович і д-р А. Фіголь, від редакційного і адміністраційного активу, відвідали деякі країни вільного світу, де живуть українці, щоб на місцях подати вірну інформацію про стан видавництва, про найближчі видавничі пляни та про фінансові клопоти, які стоять на перешкоді до повного зреалізування намічених плянів.

У тому ж часі вони зустрілися також із представниками української кооперації у вільному світі, пропонуючи, щоб українська кооперація в ЗСА і Канаді перебрала на себе частину коштів, тобто стала новим, кооперативним, меценатом, наслідуючи українську кооперацію на рідних землях, де вона все була дуже щедрою для потреб української культури і освіти. Згати б тільки тісну співпрацю української кооперації з матірним Товариством „Просвіта" у Львові, „Рідна Школа", Наукове Т-во ім. Шевченка, „Сільський Господар" і багато інших товариств і організацій.

На основі зговорення з представниками Української Світової Кооперативної Ради (УСКР), Централі Українських Кооператив Америки (ЦУКА) і Української Кооперативної Ради Канади (УКРК), опрацьовано п'ятилітній плян на рр. 1977-1981, в якому то часі українські кооперативи обох цих країн мали б скласти на „Видавничий Фонд" ЕУ, або т.зв. „Акція КООП. - ЕУ", 250,000 долярів, тобто по 50,000 долярів річно. З того на Канаду припадало 29,000 дол., а на ЗСА 21,000 дол. Суми ці невеликі, коли зважити, що в обох тих країнах діє округло 80 українських кредитових кооператив, які об'єднують понад 100,000 членів і які в тому часі розпоряджали сумою коло 450,000,000 дол. оборотових фондів. Іншими словами це припадало приблизно 50 центів річно від одного члена. Обтяження невелике, коли зважити, що це „добровільне оподаткування" мало допамагати такій важливій справі як видання 10-томової словникової енциклопедії, не згадуючи вже про попередні видання, трьох томів ЕУ-І і двох томів англомовного видання, т.зв. АЕУ-І, та запланованих чотирьох великих томів англомовної словникової енциклопедії, т.зв. АЕУ-2. До речі, перший том цієї останньої вже появився з кінцем 1984 року і має дуже позитивну оцінку чужомовного наукового світу. Всі ці заходи вимагають великих фінансових коштів.

Відомо, що українські кредитові кооперативи в Канаді і ЗСА, кожного року, добровільно жертвують десятки, а то й сотні тисяч долярів на різні українські громадські потреби. І за це їм належиться признання та подяка від організованої української громади. Українська громада доцінює цю жертвенність української кооперації і її не тільки дякує, але практично, морально і матеріяльно підтримує. Українська кооперація жертвувала також поважні суми на ЕУ в перших початках її видання. А тепер ситуація вимагала додаткової надзвичайної допомоги. І здавалося, що українські кооперативи зрозуміють цю надзвичайну потребу і без зайвих закликів виконають запропоноване їм, їхніми провідниками, добровільне зобов'язання.

На жаль, чомусь так не сталося що бачимо із звіту в числі 24-му „Вістей із Сарселю". Навіть ті „найщедріші" кредитові кооперативи, які все щедро обдаровують наші культурно-освітні, релігійні, молодечі організації та інші, про цю додаткову

(Закінчення на стор. 3)

Марія Барагура

ВЕЛИКОДНІ ЗВИЧАЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

III

Після посвячення великодніх харчів у спеціяльних кошиках, яких не вживали на інші цілі, господарі наввипередки верталися додому і обходили з свяченим господарство.

До великоднього столу засідали спільно з духами предків. Сніданок мусів відбутися досвіта, бо духи бояться денного світла. Відпадки зі стола, навіть шкаралупки з яєць, не викидалися, тільки закопували їх до врожаю.

Вранці першого дня свят хлопчаки 7-10 років життя ходили з хати до хати „христосуватися", вітали людей „Христос Воскрес!" Говорили теж великодні вірші, а люди обдаровували їх. Після сніданку дорослі йшли на кладовище христосуватися з покійниками, клали писанки й паску на гроби й просили небіжчиків прощення.

Всі три святкові дні радісно дзвонили дзвони, молодь стріляла з „ключів" і мортир, діти і старші цокалися писанками, дівчата віддавали „колодку" хлопцям, виводили гаївки-веснянки, що теж є залишками прадавніх часів. У гаївках відбивається давній побут, історичні події, княжі часи, соціяльно-економічні відносини, часи панщини. Є теж гаївки родинні, любовні, жартівливі. Гаївка про Коструба символізує перемогу весни-життя над зимою-смертю, а в християнських часах добра над злом.

Другий день свят, це обливаний або водяний понеділок. Обливання водою сягає теж доісторичних часів. Воду й вогонь вважали засобом очищення і освячення вони поборювали лихі сили, давали людям здоров'я і щастя. Коли хлопець облив дівчину водою, це був ознак, що вони одружаться. Був теж звичай цілою родиною виходити на перший дощ, щоб покропив на щастя. У третій день свят дівчата обливали хлопців.

Інший звичай, зв'язаний із із другим днем свят, який забувся, це „волочіння". Тому цей день поруч назви „обливаного" мав ще назву „волочебного". Це було відвідування ближчої родини, знайомих, священика, дяка, кумів і обдаровування їх „волочебним" — калачами, крашанками, писанками. У Східній Україні називали ще „нести калач". У Яворівщині в Галичині хлопці співали дівчатам і молодицям величальні пісні — „риндзівки" й „рогульки". Відвідини продовжувалися й у третій день. Тоді теж господарі відвідували поля й ниви.

Старша молодь збиралися на „вулицю". Це свого роду товариський клюб під відкритим небом з музикою, танцями, залицяннями, шуканням пари. Був і забутий тепер звичай „великодніх кукол", тобто ляльок. Це були відвідини з „лялькою — весною-панянкою" людей одного села мешканцями іншого села. Відвідували тільки хлопців і дівчат на одруженні, але Церква рішуче виступала проти цього звичаю і він перевівся.

У Провідну суботу господині готували ритуальну їжу, а на Провідну (Томину) неділю молилися за небіжчиків на могилках. Тоді живі виряджали покійників назад у вирій після їх перебування на землі під час Великодніх свят.

Культ покійників виникнув у час матріярхату, коли жінки були головою роду і свято Проводів було виключно жіночим. Згодом воно стало загальним. На могилах люди ставили писанки, крашанки, паски і запрошували покійників угощатися. При тому обдаровували теж старців-прошарків. Головна їжа на Проводи — це „коливо" — пшениця з медом як на Різдво кутя.

Тісно пов'язаний з Провідною неділею був „Бабський Великдень", у якому брали участь жінки в середньому й похилому віці. Жінки молилися голосили, частувалися й розважалися піснями та хороводами.

Цікавим повір'ям є легенда про „Рахманський Великдень". Згадка про рахманів є в найстаршому українському літописі „Повість временних літ" ченця печерського манастиря преподобного Нестора. Легенда каже, що десь далеко в раю на острові чи під землею живуть блаженні люди-рахмани. Вони знають про народження, страсті і воскресіння Христа, але не знають, коли саме Христос воскрес. Тому в великодню суботу люди кидають шкарлупи з писанок-крашанок до річки. Вони запливають до країни рахманів і тоді вони знають, що настав Великдень. Цей звичай зберігся до початку нашого століття. Рахманський Великдень святкували на четвертому тижні по Великодні в середу.

* * *

Це був би огляд найважливіших народних звичаїв, повір'їв, обрядів, які або збереглися, або змінили свій вигляд, або забулися зовсім. На жаль, витвори нашої культури через релігійні й національно-політичні переслідування російсько-совєтською окупаційною владою в Україні загибають зовсім, або використовуються ворогом у спотвореній формі. На поселеннях знову немає умов їх плекати. Але знати про них є нашим обов'язком, бо слушно сказав знавець народних звичаїв проф. Степан Килимник: „Якщо забудеться мова й історичне минуле, якщо загине традиція й самобутня культура, тоді пропаде нація".

Кінець

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про інакші Великодні

Кожного року і з близькими святами Великодня Христового наші часописи і журнали повні віршів, споминів, розповідей, про наші великодні звичаї, про відвічні традиції, що сягають ще поганських часів і про їхнє особливе значення для нашого народу. І читаємо щорічно про неодмінно маленьку сільську церковцю, похилу дзвіницю і Воскресну Утреню вчасним недільним ранком, про свячення пасок біля церкви, виміну крашанками, гагілки дівчат та обливаний понеділок.

З кожним роком ці великодні спомини-розповіді більше зворушливі, сантиментальні, із скритою сльозинкою тих, що їх пишуть — бож роки минають і щораз менше при житті таких, які ще пам'ятають такий Великдень в Україні, а чим далі від тих років тим кращими вони нам у споминах виглядають.

А тим часом уже дозріли нові покоління українців і там у „нашій не своїй землі" і тут у вільному світі, які не знають таких Великоднів і для яких опис „малої церковці", „старенького панотця, що співає.Плотію" і гагілок довкруги церкви є такою частиною нашої історії, як описи козацьких походів чи гетьманських часів.

Нам невідомо як насправді виглядає таке святкування під совєтською окупацією — можливе, що під тиском заборони і протирелігійної пропаґанди воно принаймні у деяких наших земляків проходить хоча потайки але зі справжнім зрозумінням нашого Великодня. Може десь там навіть хтось ще пам'ятає і потайки повторяє переданий дідами відомий колись у нас повний надії привіт: „Христос Воскрес — Воскресне і Україна"...

Але ми знаємо як відбувається святкування Великодніх Свят у нашій спільноті, що живе поза кордонами України у вільному західньому світі, в якому немає заборони ані на молитву ані на традиційні звичаї.

Чи може ця свобода не допомагає у цьому, що чимраз більше байдуже ставимося і до одного і другого? Чи не допомагає у тому і свобода святкувати кому як вигідно, вибираючи поміж „старим", а „новим" календарем?

А втім як тут продовжувати гарний звичай виводження ось, наприклад, гагілок чи обливання біля церкви, як звичайно наші церкви находяться на вулицях міст і в найкращому випадку розпоряджають нецікавим церковним подвір'ям, а то і лише вулицею перед входом до церкви. І як вивчати ці гагілки, як багато українських родин з дітьми прийняло чужий звичай виїздити на вакації у час Великодня і проводять ці дні, вигріваючись у сонці на півдні, чи на лещатарських з'їздах?

Навіть традиційне, так широко описуване у споминах,печення бабок у молодшого покоління часто відбувається вигіднішим та скоршим способом. У кожному скупченні українців маємо чейже великодні ярмарки, де можна все, що вимагає український звичай для шлунка, купити готовим, а в найгіршому випадку бабки місить за господинь електрична мішалка і не треба як колись „за давніх добрих часів" проводити довгі години на тому зайнятті.

Але не тільки зовнішня та „шлункова" форма українського Великодня помітно змінилася. Десь з роками затратилася також глибина і значення релігійного святкування; посту, страстей і Воскресення. Піст тепер так злагіднений, що навіть його не помічається, підготова до виїзду чи великодніх прийнять не дає часу відвідувати церкву у Страсний Тиждень, а Воскресну Утреню можна собі скоротити, простоявши її частину біля церкви, на розмовах про останні події в нашій спільноті. І чомусь у ті дні наші церкви не такі, аж повні як повинні б бути.

Одне, що із давніх наших Великоднів вповні залишилося та процвітає — це писання писанок. Але тим гарним звичаєм ми поділилися ради української пропаґанди з цілим чужинецьким світом і він вже сьогодні також не такий, як колись.

О—КА

Василь Шкурат

На Великдень

Злинуть воскресні пісні,
Сядуть на наші поля;
Вже у весняному сні
Чує їх рідна земля.

З гір їх несе вже струмок,
Шум їх вітає в гаях:
Дай їм крилець ластівок.
Весно, дай соняшний шлях!

Відки б не вийшов наш враг,
Зломить його наш опір;
Вгору піднятий наш стяг
Блисне вогнем нових зір.

Жах доберeться до варт
Наших одвічних тюрем;
Дасться нам сила і гарт,
Ми своє жниво зберем.

Буде Великдень у нас,
Празник без горя і сльоз;
Руку подасть нам наш Спас,
Волю нам дасть наш Христос.

Караються, мучаться, але не каються

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну"

Л. Лук'яненко

„Особливо небезпечний" політв'язень

Богдан Чуйко народився 10-го жовтня 1919 року. Вперше він був заарештований 23-го травня 1948 року і засуджений на 10 років за „зраду батьківщини", тобто за участь в українському визвольному русі ОУН-УПА під час і після Другої світової війни.

Коли до закінчення терміну ув'язнення залишалося два роки, Богдана Чуйка звільняють: настали часи десталінізації. Чуйко повернувся в Україну, поступив на студії до політехнічного інституту, а після закінчення студій працює як інженер-конструктор.

Але недовго тривала „хрущовська відлига". КҐБ ні на мить не випускає з поля зору колишніх політичних в'язнів і робить все для того, щоб ізолювати їх від суспільства. На Б. Чуйка заводять нову справу, „пришивають" ним не вчинені дії й засуджують на 15 років таборів і 5 років заслання. Вийшовши в 1978 році на т. зв. волю, проти нього фабрикують нову, тепер уже „пенсійну справу", і в 1980 році втретє засуджують на шість років таборів.

Ось яку характеристику Б. Чуйка дала адміністрація табору судові: „Вважає себе невинним. Постійно скаржиться. Вороже ставиться до існуючого ладу. Був у добрих стосунках з в'язнями, настанова яких до існуючого ладу виразно ворожа. Мав негативний вплив на молодших віком в'язнів. Стояв твердо на націоналістичних позиціях. Не визнав свого злочину і не став на шлях виправлення".

Про своє здоров'я Богдан Чуйко пише так: „Я повністю непрацездатний інвалід другої групи і не спроможний забезпечити своє існування особистою працею. У мене немає пальців обидвох ніг, деформовані пальці правої руки. Хворію важкими хронічними недугами: гіпертонією (з 1974 року — третьої стадії), загальною артеросклерозою II ст., серцевою недостатністю II ст., зазнав крововиливу в мозок".

Богдан Чуйко

Б. Чуйкові тепер 65 років, він у дуже поганому стані здоров'я. Загально вважають, що він не доживе до кінця терміну свого ув'язнення, яке має закінчитися в 1986 році. КҐБ вважає Б. Чуйка за „особливо небезпечного рецидивіста".

Згадуючи про рух на захист миру, Б. Чуйко писав: „Ми, совєтські кріпаки, за мир без диктату, терору, сваволі, беззаконности й мирової демагогії. Ми, совєтські в'язні, проти імперії, імперіялістів, експансій, аґресій, анексій, відкритого колоніялізму, неоколоніялізму, геноциду, поневолення під якими масками вони не виступали б і не проявлялися та в які одежі не вбиралися б нібито добровільних братських союзів, „подавання братської руки", визволення з-під чужоземного папського, капіталістичного ярма торговельних та інших зв'язків, з обов'язковим формулюванням про рівноправ'я, пошанування суверенітету і невтручання у внутрішні справи. Все це лицемірство, брехня і фальш!"

Богдан Чуйко одружений з Марією Турянською, яка теж була політв'язнем, мають дочку, яка народилася 3-го травня 1962 року. Адреса Чуйків: СССР, 393740 Тамбовська обл., м. Мічурінськ, вул. Київська 10, кв. 6

Повідомлення ОПЛДМ

У зв'язку з відзначенням 1000-ліття Хрищення Руси-України Головна Управа Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді звертається з проханням до нашого свідомого громадянства, учителів „Рідних Шкіл" та курсів українознавства допомогти морально і матеріяльно у нашій запланованій праці:

1. Організувати по наших школах Гуртки Юних Книголюбів, надсилати нам їхні світлини, звідомлення з прочитаних книжок, для поміщення їх у журналах і бюлетенях. Відповідно до числа прочитаних книжок, нагороджуватимемо їх новими книжками, а то й передплатами на дитячі журнали;

2. Кожного року в місяці жовтні просимо якнайврочистіше влаштовувати Свято Книжки з участю дітей: учнів „Рідних Шкіл" і курсів українознавства, нагороджуючи їх свіжими виданнями ОПЛДМ;

3. Оголошуємо конкурс на оповідання для дітей на тему Хрищення Руси-України. Конкурс на повість з життя молоді, що був оголошений минулого року, продовжуємо до кінця місяця травня 1985 року;

4. Заплановано приступити до опрацьовування і видання Антології української поезії і прози для дітей і молоді, якої у нас ще немає.

Разом з цим, візьмемось і за видання необхідних підручників для наших шкіл, без яких нам не обійтися.

Хочемо вірити, що наш провід і наше свідоміше громадянство, а особливо наші фінансові установи, підуть назустріч нашим потребам, як необхідній передумові для самозбереження нашого майбутнього.

За всіма інформаціями просимо звертатися на адресу: Association of Ukrainian Writers for Children and Youth, 67 Lynn Haven, Toronto, Ont. M6A 2L1.

Іван Боднарчук,
голова ОПЛДМ

Олександра Шанта,
секретар

Енциклопедія...

(Закінчення зі стор. 2)

допомогу ЕУ наче призабули. А були і такі, що зовсім не відгукнулися та в тих роках не склали на ЕУ навіть „символічної" жертви в сумі 100, 200 чи 500 долярів. Таких кооператив у Канаді було 17, а в ЗСА 3.

Замість „акту обвинувачення" подивімся на конкретні цифри звіту. Кооперативи Канади в 1977-81 роках на ЕУ вплатили 21,511 дол., а кооперативи ЗСА 25,473 дол. Разом обидві країни вплатили 46,984 долярів, або 18.8 відсотка від домовленої суми. Були, одначе, і такі кооперативи, що виконали повністю намічену для них суму. Цими кооперативами були: в Канаді Кредитова Кооператива Північного Вінніпеґу, яка вплатила 5,000 долярів, а в ЗСА було таких кооператив три, а саме: УКС Самопоміч у Філядельфії вплатила 7,805 долярів, УКС „Самопоміч у Джерзі Ситі 3,150 долярів і УКС „Самопоміч" у Балтиморі 1,000 долярів. Разом ці чотири кредитівки вплатили 16,955 долярів, що становить одну третину всіх вплат української кооперації в Канаді ЗСА в роках 1977-81. Ця мова цифер коментарів не потребує.

Видання ЕУ ще не закінчене і є ще час і нагода додатковими вплатами „врятувати" добре ім'я української кооперації у вільному світі, підвищуючи свою жертвенність у цьому році, принаймение до 50 відсотків свого добровільного зобов'язання.

Як приклад жертвенности на ЕУ з приємністю хочу назвати одну особу, громадського діяча і кооператора (працював організатором в українській молочарській кооперації в Західній Україні в роках 1942-44), Петра Яцика, що живе тепер у Торонто, він сам, особисто, вплатив на ЕУ 106,500 долярів — (точніше про нього диви „Вісті із Сарселю" ч. 26, стор. 9)

Не треба до зануди доказувати, що ЕУ — це наша візитна картка, яку із зацікавленням читає тепер, і буде читати в майбутньому, наша громада, члени наших кооператив, читають і читатимуть наші діти, внуки. Вони шукають і шукатимуть імен своїх батьків, дідів і... своїх громадських організацій, своїх кооперативних установ. І їм стає прикро вже тепер, а ще прикріше буде їм у майбутньому, коли вони у списках жертводавців на ЕУ не знайдуть тих імен, які там повинні бути.

Кооперативи, які призабули", або „злегковажили" собі заклик своїх кооперативних надбудов, скласти свою пайку на ЕУ, мають нагоду „спокутувати" свій, може мимовільний, „гріх", і своєю вплатою тепер не допустити до того, щоб у кінцевому зошиті ЕУ-2, де будуть подані всякі поправки до різних гасел і де будуть подані повні списки фундаторів і меценатів ЕУ, щоб там бракувало хоч би одної нашої кооперативи у вільному світі.

Гадаю, що таке не станеться. Можна мати різні застереження до авторів і редакторів поодиноких гасел, але ці дрібні і майже незамітні помилки, які будуть виправлені в останньому зошиті, ніяк не можуть обезцінити цього велетенського діла, яким є, і яким залишиться для нашої історії, Енциклопедія Українознавства. Не забудьмо, що її видало не якесь державне видавництво, чи якесь мільйонове приватне видавництво державного народу, але її видала українська громада в діяспорі своїми малими, чи більшими жертвами. Це твір цілого народу.

І тому наша сила, наша велика заслуга, наша слава і наша честь!

Ми можемо бути горді, що маємо нагоду бути співучасниками цього великого діла та разом із цілою нашою громадою радіти цим успіхом, бо це направду велике історичне діло і найбільший культурний вклад української спільноти в діяспорі в нашу українську культуру.

Українська молодь у поклоні Тарасові Шевченкові

Вже ввійшло в традицію громади міста та околиці Картерету, Ню Дж., що українська молодь з малою допомогою старших, вшановує Тараса Шевченка. В минулих роках влаштовували академії разом школа українознавства і СУМА.

Цього року святочна Академія відбулась в неділю, 24-го березня ц. р., в залі українсько-американського горожанського клюбу.

Виконавцями були друге і третє покоління учнів української школи, яка приміщується при українській католицькій церкві св. Богородиці Діви Марії в Картереті.

Свято започатковано усіми присутніми відспіванням „Заповіту", відтак школярі зложили китицю квітів перед портретом Кобзаря.

Учителька школи Стефанія О. Дитиняк вступним словом привітала присутніх. „Заповіт" англійською мовою виконала Софія Сінгура, а вірш „Вітер віє" виконала Ірка Сапеляк, життєпис Т. Шевченка прочитала Тамара Сапеляк.

Гарно виконали спільну деклямацію „Дивлюсь я на небо", переплітану музикою Таня Сінгура, Даня Козак, Наталка Козак. Життєпис Т. Шевченка англійською мовою оповів Джефрі Казьо Танець „Полтавський рушничок" весело виконали група учнів Наталка Козак, Таня Сінгура, Лара Глущик Дана Козак, дальше продеклямували поему „Поклін Тарасові" Михайло Казьо, Лара Глущик, Джанет Курдач, а по англійськи виконали поему „Наймичка" Ганя Кравчук, Михайло Кравчук і Ненсі Якубович.

В останній точці мистецької частини всі школярі відспівали пісню „Учітеся, брати мої", муз. оформлення М Гайворонського, за що малих аматорів присутні нагородили рясними оплесками а після закінчення свята гарним прийняттям.

На закінчення директор української школи інж. Володимир Янів в короткім слові насвітлив великий вклад Т. Шевченка в історію боротьби за самостійність нашого народу, як рівнож згадав про другого Тараса, який боровся за ці самі ідеали українського народу зі зброєю в руках про св. п. ген. хор. Тараса Чупринку-Шухевича. Він склав щиру подяку учительці, що підготовляла і провадила сьогоднішньою програмою, Стефанії О. Дитиняк, а учням за виконання та присутній громаді за участь. Українським славнем закінчено Академію

Василь Матлага

До уваги колишніх жителів Дрогобицького повіту

Як уже раніше інформовано, під час 8-го З'їзду Центрального комітету Дрогобиччини—Землі Івана Франка, який відбувся у серпні 1984 року, вирішено видати третій том регіонального збірника про Дрогобиччину

У зв'язку із цим рішенням Управа комітету запросила мгра Адольфа Гладиловича зайнятися збіркою матеріялів, а відтак зредаґуванням збірника. Матеріяли є зібрані, в упорядкуванні й переписуванні багато допомогли наші земляки Максим Гладилович, д-р Іван Куйдич, Даріян Сольчаник і Михайло Івасівка. Всі зібрані й зредаґовані матеріяли під час літа будуть передані до друку. Слід згадати, що до друку 3-го тому є багато цікавих матеріялів, які дотепер нігде не були опубліковані. Багато місця в збірнику присвячено славному Українському Спортовому Клюбові „Ватра" в 1934-1944 роках. Ці цінні матеріяли із оригінальними фотографіями передав наш земляк Роман Сасик.

Книжка буде виготовлена перед 9-им З'їздом Центрального Комітету, що відбудеться на Союзівці в суботу 21-го і неділю, 22-го червня 1986 року. Всі учасники з'їзду одержать згадану книжку, але тому, що ціна друку із кожним роком зростає, потрібна нам ваша фінансова допомога. Тому звертаємось до всіх колишніх мешканців не лише міста Дрогобича, але й дооколичних місцевостей, які ще досі нічого не пожертвували, зробити це негайно і допомогти нам видати цей збірник. Сподіваємось, що цей заклик знайде зрозуміння у наших земляків. Свої пожертви просимо висилати на адресу касира Комітету: Roman Mykyta, 357 South Parkway, Clifton, N. J. 07014.

За Комітет:
інж. Володимир Осередчук
голова

Микола Курчак
секретар

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Ю. Кап став членом Спортової „Палати Слави"

Ю. Кап

Відомий тенісист Юрій Кап, який під цю пору є затруднений професійно у фірмі Ґудрич Тайр енд Раббер в Акроні, Огайо, який завідуючий справами патентів, став членом спортової „Палати Слави" Клівлендського стейтового університету, який він закінчив бакалавром з інженерії в 1960 році.

За чотири роки студій інженерії у Фенн коледжі, який відтак приєднано до Клівлендського стейтового університету, Ю. Кап змагався чотири роки у футбольній дружині, а два в тенісовій на першій ракеті. Під час своєї університетської кар'єри Ю. Кап здобув 120 точок—48 ґолів і 24 асисти. Пересічно він здобував 1,5 ґоля на змагання і під тим оглядом його рекорд стоїть до сьогодні. Його обрано двічі до стейтової репрезентації і раз до збірної середніх стейтів.

Ю. Кап в 1965 році здобув диплом правника в Американському університеті у Вашінгтоні. Він одружений з Вірою з дому Ведмедик, які є батьками двох дітей—5-річної Соні і 3-річного Олександра.

Родина Капів—це постійні гості Союзівки під час літніх вакацій, а Юрій вже понад 25 років бере постійно участь в тенісових турнірах на цій Оселі. Ціла родина є членами 346-го Відділу УНСоюзу.

Минулого року Віра Кап опублікувала книжечку для навчання дітей української мови п. н. „Літо"

Літературний вечір Л. Мурович в Норт Порті

Заходом Українського Релігійного й Культурного Осередку св. Андрея в Норт Порті, Фльорида, в п'ятницю, 11-го січня ц. р. у власному приміщенні відбувся Літературний вечір української поетеси Лариси Мурович—Ліди Тимошенко з Канади з нагоди видання її нової збірки поезій „Дерево рідного роду". Вечір відкрив культосвітній референт громади Є. Гриньків привітанням присутніх, а зокрема авторки вечора, піонерки десятилітньої нашої зорганізованої громади. Біографічну силюетку й оцінку творчости зробив сен. Павло Юзик, її земляк з Канади, який знає Л. Мурович багато років. Він зазначив, що поетеса—уродженка зеленої Буковини, але в неї тече козацька кров, бо її прапрародич з часів гетьмана Мазепи після Полтавської битви прибув на Буковину. Батько її був професором клясичної філології й коли румуни зайняли Буковину, родичі перенеслися в Галичину, де вона закінчила гімназію й була активною членкою ОУН, у наслідок чого була заарештована поляками й не могла студіювати в університеті.

Коли московські окупанти зайняли Галичину, то вона в 1939 році з хворою мамою переїхала до Праги, де записалася на студії журналістики в Празькому університеті, який успішно закінчила й коли розгорілася Друга світова війна, виїхала до Німеччини.

В 1948 році приїхала до Канади, одружилася з інж. В. Тимошенком, з яким проживає нині в Канаді й Америці.

Ще в рідному краю вона видала дві збірки поезій: „Свята земля" й „Крилатий шлях". В Канаді брала участь в праці СУК, жіночій секції ЛВУ та вчила на курсах українознавства. У 1969 і 1971 роках видала збірки поезій „Піонери святої землі", „Євшан" і „Жар-птаха", а в 1984 році видала збірку „Дерево рідного роду", яке фактично обіймає три збірки в одній книзі, такі як „Дерево рідного роду", „Муза в шинелі" та „Любов до Вітчизни".

Сенатор також зачитав відгуки рецензентів, таких як проф. І. Овечко, О. Гай-Головко, Яр Славутич, К. Андрусишин, Б. Стебельський й інші та уривки поезій, які віддзеркалюють вічну душу українського народу часів праісторії Руси-України, зокрема трипільської культури й її символіки. Сенатор продеклямував повстанський вірш „Кого при Вечері Святій я згадаю" та по-англійськи вірш „Трипілля" у перекладі Тетяни Шевчук.

Опісля поетеса дала пояснення до її нової збірки, яку характеризує лицарський героїчний дух українського народу; до обкладинки збірки, виконаної Євгеном Дудною в формі писанки з сосною й голубонькою з нашої мітології, з неоліту, зокрема з Трипілля. Представила нашу сиву давнину, особливо Антського царя Божа, розп'ятого 385 року до Христа жорстокими готами. Поетеса гордиться нашими предками й оспівує їх у своїх творах, вглиблюючись в ту добу, на лицарстві якої слід виховувати наше молоде покоління.

Після вступу поетеса представила декляматорів: Женю Семенюк, яка продеклямувала „Сосна і дві голубоньки", „Берегиння" та „Праісторична зернина", присвячені її чоловікові. Наступні вірші прорецитувала Валя Бабич із тематики Трипілля „Жрекиння роду", „Дударівська сокира" та „Лицарська честь" про лицарський спосіб боротьби антів, а також „Русь". Марійка Кіцак зарецитувала з циклю „Муза в шинелі" „Сорок другий славний рік" та „Сила духу", обидві поезії з тематики УПА. Д-р Ярослава Грабович зарецитувала „Мак один багровий" та „Баляду про таємницю квітки", теж з тематики УПА, а Павліна Різник—із циклю „Любов до Вітчизни", вірш „При брамі в'язниці", „Різдвяний спомин" та вірші із іншої збірки про буковинську героїню Лесю Некорович-Гнідевич.

На закінчення д-р Богдан Ничка прорецитував вірш „Снага рідного коріння" і „Так гарно мандрувати", про недавні мандри нашої молоді по Европі.

Авторка подякувала виконавцям і прорецитувала свій вірш, присвячений українським селянкам. Від управи подякував усім Є. Гриньків, а сен. П. Юзик закликав придбати збірку Л. Мурович „Дерево рідного роду", а поетеса підписувала тим, хто купив її.

Д-р О. Соколишин

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Рональда Регена висловила публічно критику ізраїльського уряду за порушення міжнародного договору перенесенням 1.100 ливанських воєнних полонених з південного Ливану до Ізраїля. Державний департамент заявив, що перенесення арештованих ливанців на „територію окупаційної потуги" без огляду на причини, є заборонене Четвертою Женевською Конференцією з 1949 року, яка подає правила про трактування воєнних полонених та про обов'язки окупаційної влади.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

СССР має...

(Закінчення зі стор. 1)

Малколм Белдрідж. ЗСА дали ясно зрозуміти Совєтському Союзові, що розширення торгівлі зв'язано з совєтською еміграційною політикою. Потретє, під час попереднього равнду торговельних переговорів у січні голова правління Державного банку СССР Владімір Алхімов сказав помічникові секретаря Департаменту торгівлі ЗСА Лайонелові Олмерові, що якщо торговельні відносини між ЗСА і СССР поліпшаться, то Совєтський Союз зміг би щороку випускати 50.000 жидів.

Дж. Ґудман також вважає, що совєтська влада може захотіти позбутися жидівських активістів до літа, коли в Москві відбудеться світовий фестиваль молоді.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ"

Для вигоди своїх читачів Адміністрація „Свободи" зміняє систему повідомлень про близький реченець вплати належности за передплату. Нові пригадки включають також заадресований до „Свободи" коверт, фотокопію якого поміщуємо:

ВП ПАНЕ (-ні)
Ваша передплата за щоденник „СВОБОДА" кінчиться
Просимо ласкаво надіслати чек або моні ордер
Передплата за „СВОБОДУ" для членів УНС (Відд.)

Річна	$ 15.00
Піврічна	7.50

З пошаною
АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"
Просимо виповнити цю карточку, відтяти її та з належною сумою вложити до коверти
(Відтяти вздовж зазначеної лінії)
Place stamp here
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N J 07302

ВП ПАНЕ (-ні):
Ваша передплата за щоденник „СВОБОДА" кінчиться
Просимо ласкаво надіслати чек або моні ордер
Передплата за „СВОБОДУ"

Річна	$40.00
Піврічна	22.00
Тримісячна	12.00

З пошаною
АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"
Просимо виповнити цю карточку, відтяти її та з належною сумою вложити до коверти
(Відтяти вздовж зазначеної лінії)
Place stamp here
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N J 07302

Після відчинення коверту, горішню частину слід виповнити, відтяти вздовж зазначеної лінії та з належною сумою вкласти до зворотного коверту та вислати до „Свободи".

Адміністрація „Свободи" має на меті цією удогідненою та більш коштовною системою осягнути кращу та скорішу обслугу читачів „Свободи". З огляду на це, просимо негайно висилати належність та **не чекати на другу пригадку.**